O‘zbekiston Respublikasi
Maktabgacha va maktab
ta’limi vazirligi

ISSN: 2992-9008
UDK: 37

TA’LIM VA TARAQQIYOT

Ilmiy-uslubiy jurnali

2026-YIL 5-SON

www.journal.namspi.uz

Bosh muharrir: *Namangan davlat pedagogika instituti rektori B.E.Xusanov*
Mas'ul muharrir: *Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektor M.R.Qodirxonov*
Mas'ul muharrir o'rinbosari0: *Ilmiy tadqiqotlar, innovatsiyalar va ilmiy-pedogogik kadrlar tayyorlash bo'limi boshlig'i J.A.Yuldashev*

T A H R I R H A Y ' A T I

Aniq va tabiiy fanlar: *k.f.d., prof. Sh.Abdullayev, f-m.f.d., dots. R.Xakimov, k.f.d., prof. N.Vohidova, k.f.d., dots. M.Qodirxonov, b.f.d., dots. A.Batashov, f-m.f.n., dots., T.Abdullayev, p.f.n., dots. M.Eshnazarova, p.f.n., dots. G'.Nafasov, p.f.n., dots. M.Boltayeva.*
Texnika fanlari: *t.f.d., prof. A.Umarov, t.f.d., prof. A.Qayumov, PhD, dots. Sh.Xudoyqulov, PhD, dots. Abdunazarov.*
Ijtimoiy-gumanitar fanlar: *s.f.d., prof. T.Fayzullayev, tar.f.d, prof. A.Rasulov. f.f.d., prof. M.Ismoilov, i.f.d., dots. N.Sotivoldiyev, t.f.n., dots. A.Isoqboyev, f.f.n., dots. O.Mamatov, t.f.n., dots. Z.Haydarov, PhD. J.Yuldashev, PhD. A.Abdullayev.*
Pedagogika fanlari: *p.f.d., prof. B.Xodjayev, p.f.d., prof. X.Najmiddinova, p.f.d., prof. T.Ismoilov, p.f.d., prof. S.Abdullayev. p.f.d., prof., M.Y.Sobirova, p.f.d., prof., R.Zamilova, p.f.d., prof. Sh.Xujamberdiyeva, p.f.d.,dost. M.Asqarova, PhD S.Jamoldinova, PhD, dots. M.Asranboyeva.*
Filologiya fanlari: *fil.f.d., prof. N.Uluqov, fil.f.d., prof. H.Usmanova, f.f.d., dots. X.Shokirova, p.f.n., dots. S.Misirov, p.f.n., dots. Sh.Ubaydullayev, PhD.,dots. P.Lutfullayev, PhD., dots. M.Yakubbayev.*

Texnik muharrir: R.Tursunov

Tahririyat manzili: Namangan shahri, Uychi ko'chasi, 316-uy.
Pochta indeksi: 160136, ***Faks:*** (0369) 227-27-21,
Email: Info@namspi.uz

"Ta'lim va taraqqiyot" ilmiy-uslubiy jurnali elektron to'plam sifatida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi ***Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi (AOKA)ning 2022-yil 25-oktabrdagi № 045044 raqamli guvohnomasi*** *asosida chop etiladi. Jurnal* ***Oliy Attestatsiya komissiyasining 2024-yil 30-noyabrdagi (№ 364/5) yig'ilishi qaroriga asosan pedagogika fanlari bo'yicha*** *falsafa fanlari doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiya ishlari yuzasidan asosiy ilmiy natijalarini chop etish uchun tavsiya etilgan. UDK: 37, Xalqaro standartlashtirish raqami (ISSN): 2992-9008.*

Maqolalarning ilmiy saviyasi va keltirilgan ma'lumotlar uchun mualliflar javobgar hisoblanadi.

NAMANGAN DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI 2026

13.00.00. – PEDAGOGIKA FANLARI
JOURNAL.NAMSPI.UZ
ISSN: 2992-9008; UDK: 37

BOSHLANG'ICH SINFLARDA TARBIYA DARSLARINI TASHKIL ETISHDA SHAXSGA YO'NALTIRILGAN YONDASHUVNING DIDAKTIK ASOSLARI

Xazratkulova Shoira Noraliyevna
Termiz davlat pedagogika instituti
Boshlang'ich ta'lim kafedrasi o'qituvchisi
shoiraxazratkulova@gmail.com

Annotatsiya. *Mazkur maqolada boshlang'ich sinflarda Tarbiya darslarini tashkil etishda shaxsga yo'naltirilgan yondashuvning didaktik asoslari yoritiladi. O'quvchilarning individual xususiyatlari, qiziqishlari, ehtiyojlari va hayotiy tajribasini hisobga olishning pedagogik ahamiyati tahlil qilinadi. Shuningdek, ta'lim jarayonida individuallashtirish, mustaqil fikrlash, hamkorlik, hayotiy vaziyatlarni tahlil qilish va refleksiyani qo'llash imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. Maqolada Tarbiya darslarini o'quvchi shaxsiga yo'naltirilgan tarzda tashkil etishga doir metodik tavsiyalar taklif etiladi.*

Kalit so'zlar: *shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, boshlang'ich ta'lim, Tarbiya fani, didaktik tamoyillar, individuallashtirish, mustaqil fikrlash, refleksiya, tarbiyaviy metodika.*

DIDACTIC FOUNDATIONS OF A PERSON-CENTERED APPROACH IN ORGANIZING CHARACTER EDUCATION LESSONS IN PRIMARY GRADES

Abstract*. This article highlights the didactic foundations of a student-centered approach to organizing Upbringing lessons in primary grades. The pedagogical significance of considering students' individual characteristics, interests, needs, and life experience is analyzed. The possibilities of individualization, independent thinking, cooperation, analysis of life situations, and the application of reflection in the educational process are also considered. The article offers methodological recommendations for organizing upbringing lessons in a student-centered manner.*

Keywords: *student-centered education, primary education, science of upbringing, didactic principles, individualization, independent thinking, reflection, educational methodology.*

ДИДАКТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ЛИЧНОСТНО-ОРИЕНТИРОВАННОГО ПОДХОДА В ОРГАНИЗАЦИИ УРОКОВ ПО ВОСПИТАНИЮ ХАРАКТЕРА В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ

Аннотация*. В данной статье освещаются дидактические основы личностно-ориентированного подхода к организации уроков воспитания в начальных классах. Анализируется педагогическая значимость учета индивидуальных особенностей, интересов, потребностей и жизненного опыта учащихся. Также рассматриваются возможности индивидуализации, самостоятельного мышления, сотрудничества, анализа жизненных ситуаций и применения*

рефлексии в образовательном процессе. В статье предлагаются методические рекомендации по организации уроков воспитания, ориентированных на личность учащегося.

***Ключевые слова**: личностно-ориентированное образование, начальное образование, наука воспитания, дидактические принципы, индивидуализация, самостоятельное мышление, рефлексия, воспитательная методика.*

KIRISH

Zamonaviy ta’lim tizimida o‘quvchilarga bilim berish bilan bir qatorda, ularning ma’naviy-axloqiy rivojlanishini ta’minlash, mustaqil fikrlashini qo‘llab-quvvatlash, ijtimoiy munosabatlarda mas’uliyatli xulq-atvorni shakllantirish muhim pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, boshlang‘ich ta’lim bosqichi bolaning shaxsiy sifatlari, qadriyatlarga munosabati, muloqot madaniyati va ijtimoiy xulq-atvoriga oid dastlabki tasavvurlari shakllanadigan muhim davrdir.

“Tarbiya” darslarida halollik, hurmat, mas’uliyat, do‘stlik, mehr-oqibat, bag‘rikenglik va vatanparvarlik kabi tushunchalarni o‘rgatishda barcha o‘quvchilarga bir xil yondashish har doim ham kutilgan natijani bermaydi. O‘quvchilarning oilaviy muhiti, qiziqishlari, hissiy tajribasi va mavzuni tushunish darajasi turlicha bo‘lishi mumkin.

Shu nuqtayi nazardan, shaxsga yo‘naltirilgan yondashuv “Tarbiya” darslarini tashkil etishning muhim metodologik va didaktik yo‘nalishi sifatida namoyon bo‘ladi. Mazkur yondashuv ta’lim jarayonida o‘quvchining individual xususiyatlari, qiziqishlari, ehtiyojlari va imkoniyatlarini hisobga olishni, uni ta’limiy faoliyatning faol ishtirokchisi sifatida e’tirof etishni nazarda tutadi.

ADABIYOTLAR SHARHI

O‘zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrdagi O‘RQ-637-son “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonunida ta’lim sohasidagi asosiy prinsiplar belgilangan bo‘lib, ushbu huquqiy asos ta’lim jarayonini tashkil etishda o‘quvchi manfaatlari va ta’lim sifatiga e’tibor qaratish uchun muhim ahamiyatga ega [1]. Mazkur talablarni Tarbiya fanining mazmuni va vazifalari bilan uyg‘unlashtirish o‘qituvchidan metodik jihatdan asoslangan yondashuvni talab etadi. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilari psixologik xususiyatlari, hayotiy

13.00.00. – PEDAGOGIKA FANLARI
JOURNAL.NAMSPI.UZ
ISSN: 2992-9008; UDK: 37

tajribasi, qiziqishlari va ijtimoiy muhitiga ko‘ra bir-biridan farqlanadi. Barcha o‘quvchilarga bir xil usulda murojaat qilish, faqat tushuntirish va tayyor xulosalarni yod oldirishga asoslangan darslar ularning mustaqil fikrlashi hamda shaxsiy tajribasini yetarli darajada faollashtirmasligi mumkin. Shu bois tarbiyaviy ta’lim mazmunini o‘quvchilarning individual xususiyatlariga moslashtirish, ularning faol ishtiroki va fikr bildirish imkoniyatlarini kengaytirish zarur.

Shaxsga yo‘naltirilgan yondashuvning nazariy asoslari pedagogika va psixologiya fanlarida ishlab chiqilgan insonparvarlik, faoliyatga asoslangan ta’lim, ijtimoiy o‘zaro ta’sir va individual rivojlanish haqidagi qarashlar bilan chambarchas bog‘liq.

Amerikalik psixolog va pedagog Karl Rojersning ta’limga oid qarashlarida o‘quvchining shaxsiy tajribasi, ichki motivatsiyasi, mustaqilligi va rivojlanishi uchun qulay ta’limiy muhit yaratish masalalariga alohida e’tibor qaratiladi. Uning Freedom to Learn asarida o‘quvchini faol o‘rganuvchi sifatida qo‘llab-quvvatlash, o‘qituvchi va o‘quvchi o‘rtasida ishonchli munosabat o‘rnatish hamda mazmunli o‘rganishga sharoit yaratish g‘oyalari yoritilgan [2]. Ushbu qarashlar “Tarbiya” darslarida o‘quvchilarning o‘z fikrini erkin ifodalashi, axloqiy vaziyatlarga nisbatan munosabat bildirishi va o‘z tajribasini ta’lim jarayoniga olib kirishi uchun nazariy asos bo‘lib xizmat qilishi mumkin.

Jon Dyui ta’limni tajriba va faoliyat bilan bog‘liq jarayon sifatida talqin etadi. Uning Experience and Education asarida ta’limiy tajribaning sifati, o‘quvchining faol ishtiroki va o‘rganish jarayonining hayot bilan aloqadorligi muhim o‘rin tutadi [3]. Ushbu yondashuv nuqtayi nazaridan, Tarbiya darslarida axloqiy tushunchalarni faqat nazariy bayon qilish bilan cheklanmasdan, ularni kundalik hayotdagi vaziyatlar, o‘zaro munosabatlar va amaliy faoliyat bilan bog‘lash maqsadga muvofiq.

Lev Vygotskiyning ijtimoiy-madaniy rivojlanish nazariyasi bolaning bilish va rivojlanish jarayonida ijtimoiy muhit, muloqot hamda kattalar va tengdoshlar bilan hamkorlikning ahamiyatini asoslaydi [4]. Bu qarashlar Tarbiya darslarida juftlikda

13.00.00. – PEDAGOGIKA FANLARI
JOURNAL.NAMSPI.UZ
ISSN: 2992-9008; UDK: 37

ishlash, guruhli muhokama, o‘zaro yordam va o‘qituvchining yo‘naltiruvchi ko‘magidan foydalanishning nazariy asoslarini tushuntirish imkonini beradi.

K.E. Tomlinson tomonidan ishlab chiqilgan differensial ta’limga oid qarashlarda o‘quvchilarning tayyorgarlik darajasi, qiziqishlari va ta’limiy ehtiyojlarini hisobga olish muhim hisoblanadi [5]. Mazkur qarashlarni Tarbiya darslariga tatbiq etish orqali topshiriqlarni o‘quvchilarning imkoniyatlariga moslashtirish, turli faoliyat shakllarini taklif qilish va o‘quvchilarning muvaffaqiyatli ishtirok etishiga sharoit yaratish mumkin.

METODOLOGIYA

Tahlil qilingan nazariy manbalar shaxsga yo‘naltirilgan yondashuvning bir nechta o‘zaro bog‘liq jihatlarini ko‘rsatadi: o‘quvchi shaxsini hurmat qilish, uning tajribasiga tayanish, faoliyat orqali o‘rganish, ijtimoiy hamkorlikni tashkil etish va individual farqlarni hisobga olish. Bu jihatlar boshlang‘ich ta’limda tarbiyaviy mazmunni o‘zlashtirish bilan birga, o‘quvchilarning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishini qo‘llab-quvvatlashga xizmat qiladi [6-8].

Shu bilan birga, mazkur nazariy qarashlarni Tarbiya fanining aniq mavzulari, boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining yosh xususiyatlari va dars maqsadlari bilan uyg‘unlashtirish zarur. Umumiy pedagogik tamoyillarni fan mazmuniga mos metodik topshiriqlar, savollar, hayotiy vaziyatlar va baholash mezonlari orqali amaliyotga tatbiq etish muhim metodik vazifa hisoblanadi.

NATIJA

Boshlang‘ich sinflarda Tarbiya darslarini tashkil etishda shaxsga yo‘naltirilgan yondashuvning nazariy asoslari:

Shaxsga yo‘naltirilgan yondashuv. Ta’lim jarayonini o‘quvchining individual xususiyatlari, ehtiyojlari, qiziqishlari va imkoniyatlarini hisobga olgan holda tashkil etishga qaratilgan pedagogik yondashuv. Bunda o‘quvchi tayyor ma’lumotni qabul qiluvchi emas, balki faol fikrlovchi va ta’lim jarayonida ishtirok etuvchi subyekt sifatida qaraladi.

Boshlang‘ich sinflarda Tarbiya darslarini tashkil etishda shaxsga yo‘naltirilgan yondashuvning didaktik asoslari esa, ta’lim maqsadi, mazmuni, tamoyillari, metodlari, vositalari, tashkiliy shakllari va natijalarini belgilovchi nazariy-amaliy qoidalar majmui hisoblanadi. Tarbiya darslarini o‘quvchining shaxsiy rivojlanishiga mos tashkil etish yo‘llarini anglatadi.

Individual ta’limiy ehtiyojlarga o‘quvchilarning qiziqishlari, tayyorgarlik darajasi, o‘zlashtirish sur’ati, muloqot qilish usuli va qo‘llab-quvvatlashga bo‘lgan ehtiyojlaridagi farqlarni kiritish mumkin. O‘qituvchi darsni rejalashtirishda bu farqlarni hisobga olishi lozim.

1-jadval

Shaxsga yo‘naltirilgan yondashuvning didaktik asoslarini quyidagi tamoyillar orqali ochib berish mumkin.

Didaktik tamoyil	**Mazmuni**	**Tarbiya darslarda qo‘llanilishi**
O‘quvchi shaxsini hurmat qilish	Har bir bolaning fikri, hissiyoti va individual xususiyatlarini e’tirof etish	O‘quvchilarning fikrini tinglash, kamsitmasdan munosabat bildirish
Individuallashtirish	Ta’limni o‘quvchining ehtiyoji va imkoniyatlariga moslashtirish	Turli murakkablikdagi savol va topshiriqlardan foydalanish
Faollik va mustaqillik	O‘quvchini fikrlash, izlanish va qaror qabul qilishga jalb etish	Axloqiy vaziyatlarni mustaqil tahlil qilish
Hayot bilan bog‘liqlik	Tarbiyaviy mazmunni real hayotiy tajribaga bog‘lash	Maktabdagi do‘stlik, oiladagi mas’uliyat va jamoat joyidagi odob haqida suhbatlashish

Hamkorlik	O‘qituvchi va o‘quvchilar o‘rtasidagi o‘zaro hurmat va muloqot	Juftlik va kichik guruhlarda muammolarni muhokama qilish
Refleksivlik	O‘quvchining o‘z fikri va xatti-harakatlarini tahlil qilishi	Dars oxirida “Bugun nimani angladim?” savoliga javob berish
Yoshga muvofiqlik	Mazmun va faoliyatni bolaning rivojlanish darajasiga moslashtirish	1-sinfda tasvir va o‘yinlardan, 4-sinfda murakkabroq vaziyatlar tahlilidan foydalanish

Ushbu tamoyillar bir-biridan ajralgan holda emas, balki o‘zaro uyg‘unlikda amalga oshirilganda samaraliroq bo‘ladi.

Boshlang‘ich ta’limda Tarbiya darslarini tashkil etishda shaxsga yo‘naltirilgan metodlarni shunchaki sanab o‘tishdan ko‘ra, ularning tarbiyaviy maqsadga qanday xizmat qilishini tushuntirish muhim. Shaxsga yo‘naltirilgan ta’limda qo‘llaniladigan metodlarga quyidagilarni keltirib o‘tamiz:

1. Rolli o‘yinlar. O‘quvchilar turli ijtimoiy vaziyatlarda muayyan rollarni bajaradilar. Masalan, sinfdoshiga yordam berish, nizoni tinch yo‘l bilan hal qilish yoki topib olingan buyum egasini izlash. Bu metod axloqiy tanlovni tushunish va boshqa insonning nuqtayi nazarini hisobga olishga yordam beradi.

2. Muammoli vaziyatlar tahlili. O‘quvchilarga bir nechta yechimga ega bo‘lishi mumkin bo‘lgan vaziyat taqdim etiladi. Ular vaziyatni tahlil qiladi, o‘z qarashlarini izohlaydi va tanlovining oqibatlarini muhokama qiladi.

3. Hamkorlikda o‘qitish. Juftlik va guruhlarda ishlash orqali bolalar bir-birini tinglash, fikrini asoslash, kelishuvga erishish va umumiy qaror qabul qilishni o‘rganadilar.

4. Refleksiv metodlar. “Men bugun nimani o‘rgandim?”, “Qaysi qarorni to‘g‘ri deb hisoblayman va nima uchun?” kabi savollar orqali o‘quvchilar o‘z fikrlari va xatti-harakatlarini tahlil qiladilar.

5. Kichik loyiha metodi. Masalan, “Bizning sinfimizda o‘zaro hurmat”, “Yaxshi do‘st qanday bo‘ladi?” mavzularida hikoya yoki jamoaviy taqdimot tayyorlash. Bu metod o‘quvchilarga o‘z qiziqishi va qobiliyatiga mos faoliyat turini tanlash imkonini beradi.

MUHOKAMA

Nazariy manbalar tahlili shaxsga yo‘naltirilgan yondashuvning asosiy mazmuni o‘quvchini ta’lim jarayonining faol ishtirokchisi sifatida e’tirof etish, uning tajribasiga tayanish, ijtimoiy hamkorlikni qo‘llab-quvvatlash va individual farqlarni hisobga olish bilan bog‘liqligini ko‘rsatadi. Ushbu qarashlarni Tarbiya darslariga tatbiq etish o‘qituvchining rolini ham o‘zgartiradi. O‘qituvchi faqat axloqiy me’yorlarni tushuntiruvchi shaxs emas, balki o‘quvchilarning mustaqil fikrlashi, o‘zaro muloqoti va hayotiy vaziyatlarni tahlil qilishini tashkil etuvchi pedagog sifatida faoliyat yuritadi.

Shu bilan birga, shaxsga yo‘naltirilgan yondashuv barcha o‘quvchilarga mutlaqo turli mazmun berish yoki umumiy tarbiyaviy maqsadlardan voz kechishni anglatmaydi. Aksincha, umumiy ta’lim maqsadlariga erishish uchun mazmunni o‘zlashtirish yo‘llari, topshiriqlar, yordam shakllari va faoliyat usullarini o‘quvchilarning ehtiyojlariga moslashtirish nazarda tutiladi.

Yondashuvni amalga oshirishda vaqt taqsimoti, katta sinflarda har bir o‘quvchini kuzatish, topshiriqlarni tayyorlash va baholash mezonlarini belgilash kabi qiyinchiliklar yuzaga kelishi mumkin. Bu muammolarni bartaraf etish uchun o‘qituvchi oldindan tayyorlangan topshiriqlar to‘plami, sodda kuzatuv mezonlari, juftlikdagi faoliyat va qisqa refleksiv mashqlardan foydalanishi mumkin.

Demak, shaxsga yo‘naltirilgan yondashuvning metodik samaradorligi faqat alohida interfaol metodlardan foydalanish bilan emas, balki dars maqsadi, topshiriqlar,

13.00.00. – PEDAGOGIKA FANLARI
JOURNAL.NAMSPI.UZ
ISSN: 2992-9008; UDK: 37

o‘quvchi faoliyati, qayta aloqa va baholashning o‘zaro uyg‘unligi bilan belgilanadi. Biroq ushbu xulosa nazariy-metodik tahlil doirasida shakllantirilgan bo‘lib, uni empirik natijalar bilan mustahkamlash kelgusidagi tadqiqotlar uchun muhim vazifa hisoblanadi.

XULOSA VA TAVSIYALAR

O‘tkazilgan nazariy-metodik tahlil boshlang‘ich sinflarda “Tarbiya” darslarini tashkil etishda shaxsga yo‘naltirilgan yondashuvning didaktik ahamiyatini ochib berishga imkon berdi. Mazkur yondashuv o‘quvchilarning individual xususiyatlari, qiziqishlari, ehtiyojlari va hayotiy tajribasini hisobga olish orqali tarbiyaviy mazmunni anglash hamda uni kundalik hayot bilan bog‘lash uchun sharoit yaratadi.

Tahlil asosida quyidagi xulosalar shakllantirildi:

Birinchidan, shaxsga yo‘naltirilgan yondashuv o‘quvchini tarbiyaviy ta’limning faol ishtirokchisi sifatida ko‘rishni talab qiladi. O‘quvchi o‘z fikrini ifodalashi, vaziyatlarni tahlil qilishi, savollar berishi va qarorlarini asoslash imkoniyatiga ega bo‘lishi kerak.

Ikkinchidan, o‘quvchi shaxsini hurmat qilish, individuallashtirish, faollik, hayot bilan bog‘liqlik, hamkorlik va refleksivlik mazkur yondashuvni amalga oshirishda muhim didaktik tamoyillar hisoblanadi. Ushbu tamoyillar darsning maqsadi, mazmuni va metodlarida o‘z ifodasini topishi lozim.

Uchinchidan, muammoli vaziyatlar, rolli o‘yinlar, guruhli muhokamalar, tanlovga asoslangan topshiriqlar va refleksiv mashqlar “Tarbiya” darslarida o‘quvchilarning faol ishtirokini tashkil etish uchun metodik imkoniyatlar yaratadi. Bunda metodlarni tanlash dars maqsadi va o‘quvchilarning yosh xususiyatlariga bog‘liq bo‘lishi zarur.

To‘rtinchidan, taklif etilgan bosqichli metodik model o‘quvchilar ehtiyojlarini aniqlash, darsni loyihalash, faol ta’limni tashkil etish, refleksiya va baholash hamda keyingi ta’limni moslashtirish jarayonlarini o‘zaro bog‘laydi. Ushbu modelni amaliyotda

13.00.00. – PEDAGOGIKA FANLARI
JOURNAL.NAMSPI.UZ
ISSN: 2992-9008; UDK: 37

sinash va natijalarini tahlil qilish uning imkoniyatlarini yanada aniqroq belgilashga yordam beradi.

Beshinchidan, baholash jarayonida o‘quvchining shaxsiga umumiy baho berishdan ko‘ra, uning fikrlash, muloqot, hamkorlik va refleksiya ko‘nikmalarini aniq mezonlar asosida kuzatish maqsadga muvofiq.

Maktab o‘qituvchilari uchun quyidagi metodik tavsiyalar taklif etiladi:

-Darsni rejalashtirishda o‘quvchilarning avvalgi tajribasi va mavzu bo‘yicha dastlabki tasavvurlarini aniqlash.

-Bir mavzu doirasida turli murakkablikdagi va bajarish shakli turlicha bo‘lgan topshiriqlardan foydalanish.

-Axloqiy tushunchalarni hayotiy vaziyatlar, hikoyalar va o‘quvchilarga tanish munosabatlar bilan bog‘lash.

-Har bir o‘quvchiga fikr bildirish, savol berish va o‘z qarorini izohlash imkoniyatini yaratish.

-Guruhli ishda barcha o‘quvchilarning ishtirokini ta’minlash va o‘zaro hurmat qoidalariga rioya etilishini nazorat qilish.

-Dars yakunida qisqa refleksiv topshiriqlar orqali o‘quvchilarning xulosalarini aniqlash.

-Baholashda faqat yakuniy javobni emas, balki fikrni asoslash, boshqalarni tinglash va qaror oqibatlarini tushunish kabi ko‘nikmalarni ham hisobga olish.

-Taklif etilgan metodik modelni kelgusida turli sinflarda tajriba-sinovdan o‘tkazish, kuzatuv natijalarini tahlil qilish va zarur hollarda takomillashtirish.

Xulosa qilib aytganda, boshlang‘ich sinflarda Tarbiya darslarini shaxsga yo‘naltirilgan yondashuv asosida tashkil etish o‘quvchilarning individual rivojlanishini qo‘llab-quvvatlash, tarbiyaviy mazmunni hayotiy tajriba bilan bog‘lash va ta’lim jarayonidagi faol ishtirokini kengaytirishga xizmat qilishi mumkin. Mazkur yondashuvning amaliy samaradorligini ishonchli aniqlash uchun esa taklif etilgan

13.00.00. – PEDAGOGIKA FANLARI
JOURNAL.NAMSPI.UZ
ISSN: 2992-9008; UDK: 37

metodik tavsiyalarni real ta'lim sharoitida sinash va olingan natijalarni ilmiy mezonlar asosida baholash zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1.O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrdagi O'RQ-637-son "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi. URL: https://lex.uz/docs/5013007 .

2.O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020 yil 6-iyuldagi "Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida «Tarbiya» fanini bosqishma-bosqish amaliyotga joriy etish shora-tadbirlari to'g'risida"gi 422-son qarori.

3.Rogers, C. R. Freedom to Learn: A View of What Education Might Become. Columbus, Ohio: Charles E. Merrill Publishing Company, 1969.

4.Vygotsky, L. S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Edited by M. Cole, V. John-Steiner, S. Scribner, and E. Souberman. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1978.

5.Tomlinson, C. A. How to Differentiate Instruction in Academically Diverse Classrooms. 3rd ed. Alexandria, VA: ASCD, 2017.

6. Хазраткулова Ш.Н. «Совершенствование методов воспитания на занятиях в начальных классах». Международной научно-практической конференции. АЭТЕРНА. УФА. 1 августа 2022 г.

7. Khazratkulova Shoira Noralievna. Use of modern teaching methods in education of Students in primary schools. EPRA International Journal of Multidisciplinary Research (IJMR) - Peer Reviewed Journal. Indiya. 2022 yil fevral. (123-126-b.)

8. Sh.N.Khazratkulova "Education directed to students in teaching the science of education in primary grades distinctive aspects". Web of Scientist: International Scientific Research Journal (WoS) April 2023.